

ปี 2563 - 2565 อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มโดยรวมยังซบเซาโดยความต้องการใช้มีแนวโน้มเติบโตต่ำ ขณะที่ราคายังถูกกดดันจากภาวะอุปทานส่วนเกิน ซึ่งเป็นผลจากการขยายพื้นที่ปลูกอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2552 และสต็อกน้ำมันปาล์มอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับปัจจัยท้าทายทั้งด้านต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าประเทศคู่แข่ง กระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการให้ความสำคัญกับสุขภาพ ตลอดจนแนวโน้มการใช้รถยนต์ไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม มาตรการดูแลจากภาครัฐโดยเฉพาะนโยบายการใช้พลังงานทดแทนที่มุ่งส่งเสริมให้มีการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 เป็นน้ำมันดีเซลเกรดมาตรฐานและการออกพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมัน จะมีส่วนช่วยบรรเทาผลกระทบได้บ้าง

ข้อมูลพื้นฐาน

น้ำมันปาล์ม^{1/} เป็นน้ำมันจากพืชที่มีต้นทุนการผลิตต่ำสุดเมื่อเทียบกับน้ำมันจากพืชชนิดอื่น ๆ อาทิ น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันเรปซีด (Rapeseed) น้ำมันจากเมล็ดดอกทานตะวัน น้ำมันมะพร้าว และน้ำมันมะกอก ส่วนหนึ่งเป็นผลจากผลผลิตต่อไร่ของผลปาล์มสดจะสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น 6-10 เท่า^{2/}

ปี 2561 ทั่วโลกมีปริมาณการผลิตและการบริโภคน้ำมันปาล์ม 70.6 ล้านตัน และ 66.4 ล้านตัน ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วน 39.7% และ 38.6% ของปริมาณการผลิตและการบริโภคน้ำมันจากพืชทุกชนิด แหล่งผลิตน้ำมันปาล์มที่สำคัญอยู่ในภูมิภาคอาเซียน ประเทศผู้ผลิตหลักที่มีบทบาทกำหนดทิศทางราคาในตลาดโลก คือ อินโดนีเซียและมาเลเซีย มีผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบ 39.5 ล้านตัน และ 19.7 ล้านตัน ตามลำดับ (สัดส่วนรวมกัน 83.8% ของผลผลิตโลก) และทั้งสองประเทศนี้ยังเป็นผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มรายใหญ่ของโลก มีสัดส่วนส่งออกรวมกันเกือบ 90% ของปริมาณส่งออกรวมในตลาดโลก ส่วนประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มที่สำคัญ ได้แก่ อินเดีย (สัดส่วน 18.6% ของปริมาณนำเข้ารวมในตลาดโลก) สหภาพยุโรป (15.3%) จีน (11.5%) และปากีสถาน (6.5%) ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบจากทั่วโลก (เพื่อบริโภคและผลิตเป็นเชื้อเพลิง) เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3.4% ต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.5% ต่อปี ส่งผลให้น้ำมันปาล์มดิบคงเหลือสะสมอยู่ที่ 11.0 ล้านตัน ณ ปี 2561 (ภาพที่ 1 และตารางที่ 1)

แม้ว่าประเทศไทยมีผลผลิตน้ำมันปาล์มสูงเป็นอันดับ 3 ของโลก แต่มีสัดส่วนน้อยเพียง 3.9% ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก จึงไม่มีอำนาจหรือบทบาทที่จะกำหนดทิศทางราคาเหมือนอินโดนีเซียและมาเลเซีย พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบของไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้^{3/} คิดเป็นสัดส่วน 86.4% ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั่วประเทศโดยเฉพาะในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร (สัดส่วนรวมกันเกือบ 60%) ที่เหลือ 13.6% กระจายอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งหันมาปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2552-2561) ตามยุทธศาสตร์ของแผนพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกของประเทศ (ภาพที่ 2) สำหรับปี 2561 ไทยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งสิ้น 5.8 ล้านไร่ เพิ่มขึ้น 4.5% จากปี 2560 ในขณะที่พื้นที่ให้ผลผลิตอยู่ที่ 5.1 ล้านไร่ (+5.1%) มีผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15.4 ล้านตัน (+9.1%)^{4/} และมีการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ 2.8 ล้านตัน (+5.8%) (ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

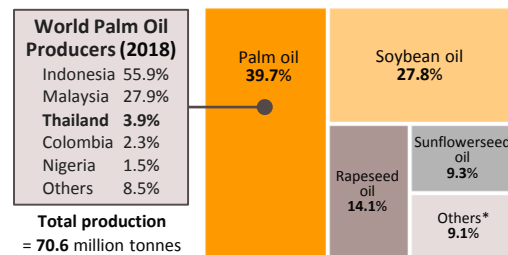
1/ น้ำมันปาล์มสามารถสกัดได้จากเนื้อปาล์มและเนื้อในเมล็ดปาล์ม ปัจจุบันการผลิตน้ำมันจากเนื้อปาล์มมีสัดส่วน 89.4% ของผลผลิตน้ำมันปาล์มทั่วโลก

2/ ผลผลิตน้ำมันต่อไร่ของพืชให้น้ำมันแต่ละประเภท มีดังนี้ เนื้อปาล์มน้ำมันสกัดน้ำมันได้ 512 กก./ไร่ เมล็ดในปาล์มน้ำมัน (Kernel) 73 กก./ไร่ เรปซีด 89 กก./ไร่ เมล็ดดอกทานตะวัน 81 กก./ไร่ มะพร้าว 54 กก./ไร่ ถั่วเหลือง 52 กก./ไร่ และถั่วลิสง 51 กก./ไร่

3/ โรงสกัดน้ำมันปาล์มมีที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เนื่องจากผลผลิตปาล์มน้ำมันมีสดที่ตัดแล้วควรขนส่งให้ถึงโรงงานสกัดภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้ได้น้ำมันปาล์มคุณภาพสูง

4/ โดยทั่วไปต้นปาล์มน้ำมันเริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุ 3.5-4 ปี และจะมีอัตราให้ผลผลิต (Yield) สูงสุดในช่วงอายุ 7-16 ปี จากนั้นผลผลิตจะทยอยลดลง แต่ยังสามารถให้ผลผลิตได้ถึงอายุ 25 ปี

Figure 1: World Vegetable Oil Production

Source : U.S. Department of Agriculture

Note: Others* include coconut oil, cottonseed oil, olive oil and peanut oil

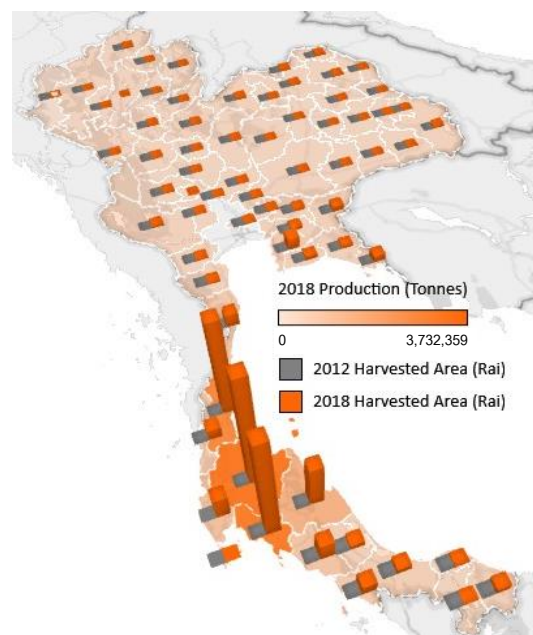
Table 1: World Palm Oil Stock Balance

Million tonnes

	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Production	61.8	58.9	65.3	70.6
Import	44.8	42.8	45.9	46.4
Domestic Consumption	58.2	59.7	61.7	66.4
-Food Use	43.4	42.7	44.6	46.7
-Industrial	14.1	16.3	16.3	18.9
-Feed Waste	0.7	0.7	0.8	0.8
Export	47.4	43.8	48.9	48.6
Ending Stock	10.1	8.3	8.9	11.0

Source: U.S. Department of Agriculture

Figure 2: Thailand's Oil Palm Production

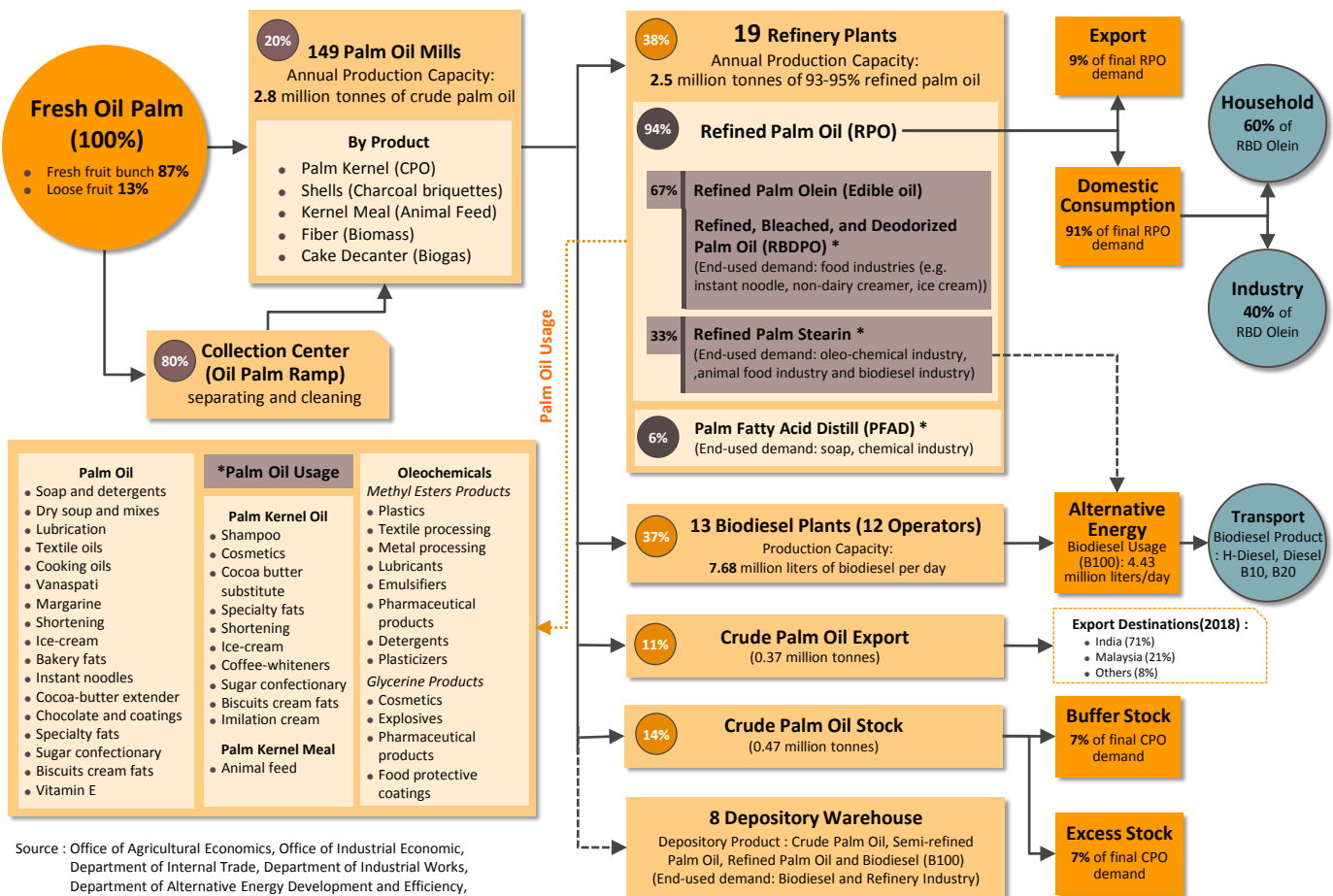

Source : Office of Agricultural Economics

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทยมีจุดแข็งจากการมีห่วงโซ่การผลิตที่ครบวงจร (ภาพที่ 3) ประกอบด้วย 1) เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน (อุตสาหกรรมขั้นต้น) มีจำนวนประมาณ 2.4 แสนครัวเรือนทั่วประเทศ ประมาณ 79% เป็นรายย่อย สำหรับเกษตรกรรายใหญ่มักมีการลงทุนโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบเป็นของตนเอง 2) โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (อุตสาหกรรมขั้นกลาง) มีจำนวน 149 แห่ง (ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม) ขณะที่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ประมาณการกำลังการผลิตน้ำมันปาล์มดิบในประเทศอยู่ที่ 2.8 ล้านตัน/ปี โดยผู้ผลิตรายใหญ่มักขยายการลงทุนสวนปาล์มและเพาะพันธุ์ปาล์มควบคู่ไปด้วย โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบมักนำผลผลิตที่เหลือจากการสกัดน้ำมันปาล์มมาใช้ประโยชน์อื่นๆ อาทิ กากปาล์มใช้ผลิตอาหารสัตว์ ทะลายปาล์ม เปล่า เส้นใย และกะลาปาล์มใช้เป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น และ 3) โรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (อุตสาหกรรมขั้นปลาย) มีจำนวน 19 แห่ง โดย สศอ. ประเมินกำลังการผลิตรวมอยู่ที่ 2.5 ล้านตัน/ปี ผู้ประกอบการรายใหญ่มักลงทุนในธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทานด้วย อาทิ โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบและธุรกิจผลิตน้ำมันพืช ปัจจุบันโรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ในไทยไม่สามารถดูดซับอุปทานน้ำมันปาล์มดิบได้ทั้งหมด โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบจึงต้องพึ่งพาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อระบายอุปทานน้ำมันปาล์มดิบส่วนเกิน อาทิ โรงงานผลิตน้ำมันไบโอดีเซล (B100) โรงงานไฟฟ้าและไอน้ำ โรงงานไบโอแก๊ส และคลังจัดเก็บน้ำมัน เป็นต้น

ที่ผ่านมา การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับปาล์มน้ำมันและการส่งเสริมการผลิต/การตลาดของทางภายังขาดความเชื่อมโยง อาทิ อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมโอเลโอเคมีคอล (Oleochemicals เป็นอุตสาหกรรมผลิตเคมีภัณฑ์จากไขมันปาล์มเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค) อยู่ภายใต้กำกับกระทรวงอุตสาหกรรม ขณะที่อุตสาหกรรมไบโอดีเซลดูแลโดยกระทรวงพลังงาน ประกอบกับศักยภาพการผลิตน้ำมันปาล์มดิบของไทยยังอยู่ในระดับต่ำนับเป็นข้อจำกัดด้านการแข่งขันในตลาดโลก สอดคล้องกับช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2557-2561) อัตราการใช้กำลังการผลิตของโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบอยู่ที่ระดับเพียง 43% ขณะที่ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มของไทยสูงกว่าอินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นผลจาก 1) ผลผลิตปาล์มสดต่อไร่ของไทยเฉลี่ยที่ 2.7 ตัน (อินโดนีเซีย 2.9 ตัน และมาเลเซีย 3.3 ตัน) 2) อัตราการสกัดน้ำมัน (Oil Extraction Rate : OER) ของไทยเฉลี่ยที่ 17-18% (มาเลเซียและอินโดนีเซียที่ 20% และ 22% ตามลำดับ)^{5/} เนื่องจากเกษตรกรไทยมักเก็บเกี่ยวผลปาล์มก่อนสุก อัตราการให้น้ำมันจึงต่ำ และ 3) โครงสร้างเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันของไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 20-25 ไร่ต่อราย ต่างจากอินโดนีเซียและมาเลเซียที่เป็นเกษตรกรรายใหญ่มากกว่า 80% และมีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยมากกว่า 200 ไร่ต่อราย นอกจากนี้ การจัดการผลผลิตของเกษตรกรไทยยังขาดประสิทธิภาพ เช่น กระบวนการคัดเลือกพันธุ์ปาล์ม การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และเก็บรักษาผลปาล์มสด อีกทั้งการขายผลปาล์มสดมักต้องผ่านพ่อค้าคนกลางหรือลานเทปาล์มน้ำมันที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตต่อรายน้อยจึง

Figure 3: Supply Chain of Thailand Palm Oil Industry (2018)

Source : Office of Agricultural Economics, Office of Industrial Economic, Department of Internal Trade, Department of Industrial Works, Department of Alternative Energy Development and Efficiency, DBS Asian Insight and Compiled by Krungsri Research

5/ การสกัดน้ำมันปาล์มดิบของมาเลเซียอ้างอิงจาก Malaysian Palm Oil Board เป็นค่าเฉลี่ยช่วง มกราคม - สิงหาคม 2562 ส่วนอินโดนีเซียจากรายงานประจำปีของบริษัท IJM Plantations Berhad เป็นค่าเฉลี่ยปี 2561 - 2562

ไม่คุ้มที่จะขนส่งไปขายตรงกับโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ^{6/} หลายปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ไทยไม่สามารถเปิดเสรีการค้าน้ำมันปาล์มภายใต้กรอบข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ได้จนถึงปัจจุบัน (1 มกราคม 2553 ประเทศสมาชิกอาเซียนมีผู้ผูกพันในการปรับลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มเหลือ 0% แต่ไทยยังคงใช้มาตรการจำกัดการนำเข้าเพื่อปกป้องผู้ผลิตในประเทศ โดยน้ำมันปาล์มถือเป็น 1 ใน 23 รายการสินค้าอ่อนไหวของไทย) ขณะที่ทางการไทยยังได้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลและสร้างความเข้มแข็งครอบคลุมเกือบทั้งห่วงโซ่อุปทานได้แก่ คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) ทำหน้าที่ดูแลนโยบายและแผนพัฒนาปาล์มน้ำมัน จัดสรรผลผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อการบริโภค การใช้ในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงควบคุมการนำเข้าปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ^{7/} ตลอดจนรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันจากเกษตรกรในช่วงราคาตกต่ำ และกรรมการค้ำภายใน (กระทรวงพาณิชย์) ทำหน้าที่กำหนดราคารับซื้อผลผลิตปาล์มสดและน้ำมันปาล์ม^{8/} ดังนี้

1) **ราคารับซื้อผลปาล์มสด** คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ (กกร.) (สังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์) จะกำหนดราคาแบบคล่องตัว ตามเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ตกลงกัน ล่าสุดปี 2560 กำหนดให้โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบรับซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรในเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ 18% ขึ้นไป (จากเดิม 17%) เพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำมันปาล์ม (การเก็บเกี่ยวผลปาล์มที่สูงจะทำให้ได้เปอร์เซ็นต์น้ำมันสูงขึ้น) และยังช่วยให้เกษตรกรขายผลปาล์มสดได้ในราคาดี

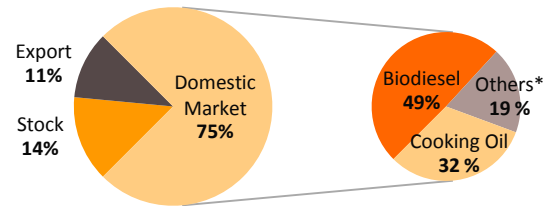
2) **ราคารับซื้อน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil: CPO)** จะพิจารณาจากต้นทุนวัตถุดิบ (ผลปาล์มสดในประเทศ) และทิศทางราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก ล่าสุดเดือนกันยายน 2562 ทางกรมการค้าภายในกำหนดราคารับซื้อที่ 16.2 บาทต่อกิโลกรัม (-15.1% YoY)

3) **ราคาขายปลีกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์บรรจุขวด** กรมการค้าภายในกำหนดให้ราคาน้ำมันปาล์มบรรจุขวดลอยตัวโดยอ้างอิงตามราคาต้นทุน ล่าสุดเดือนกันยายน 2562 ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์บรรจุขวด 1 ลิตร (รวม VAT) อยู่ที่ 30.0 บาทต่อกิโลกรัม^{9/}

หลายปัจจัยข้างต้นมีส่วนทำให้ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มทั้งระบบของไทยสูงกว่ามาเลเซียและอินโดนีเซียมาโดยตลอด และมากกว่า 10%^{10/} ในบางช่วงเวลา ไทยจึงไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้ในตลาดโลก ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบประมาณ 75% จึงใช้บริโภคในประเทศเป็นหลัก (ภาพที่ 4) ส่วนการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบแต่ละปีจะมีปริมาณไม่มากนักกับผลผลิตส่วนเกินแต่ละช่วงเวลา อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2560 ทางกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้มีมาตรการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นเพื่อบรรเทาภาวะอุปทานส่วนเกินในประเทศ ส่วนการนำเข้าจะมีเป็นครั้งคราว เช่น ช่วงที่สต็อกน้ำมันปาล์มดิบต่ำกว่าระดับสินค้าคงคลังสำรอง (Buffer Stock) ซึ่งทางการกำหนดที่ระดับประมาณ 225,000-250,000 ตัน^{11/}

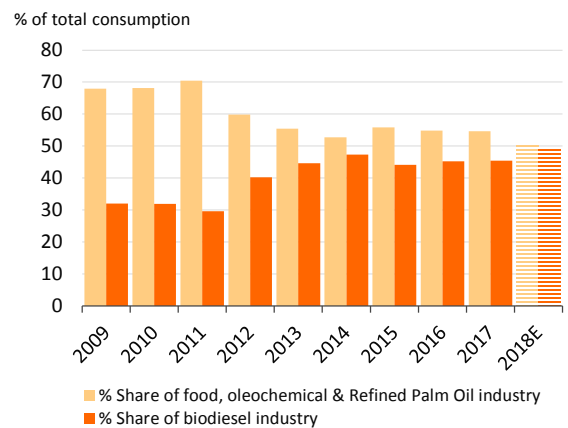
สำหรับการบริโภคน้ำมันปาล์มดิบในประเทศแบ่งเป็น 2 ส่วน (ข้อมูลปี 2561) คือ 1) ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่างๆ (สัดส่วน 68%) ได้แก่ i) อุตสาหกรรมไบโอดีเซลหรือ B100 (สัดส่วน 49%) เพื่อนำไปผสมเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับยานยนต์ โดยทางการจะปรับอัตราส่วนผสม B100 ในน้ำมันดีเซลให้สอดคล้องกับผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบแต่ละช่วงเวลา (เช่น ปี 2558 มีการปรับลดจาก B7 เป็น B3.5 เนื่องจากปริมาณน้ำมันปาล์มดิบมีน้อย และปี 2562 ปรับเพิ่มจาก B7 เป็น B10 จากภาวะอุปทานส่วนเกินของน้ำมันปาล์มดิบที่ค่อนข้างสูง) ii) อุตสาหกรรมอาหาร (สัดส่วน 16%) อาทิ ขนมขบเคี้ยว บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมข้นหวาน ครีมเทียม มายองเนส เนยขาว ไอศกรีม รวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพประเภทวิตามิน และ iii) อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และอุตสาหกรรม Oleochemicals (สัดส่วนรวมกัน 3%) เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าอื่นๆ เช่น สบู่ เครื่องสำอางและแชมพู เป็นต้น (ภาพที่ 5) และ 2) ใช้กลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมันปาล์มขั้นปลาย คิดเป็นสัดส่วน 32% ของปริมาณน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ

Figure 4: Thailand's Domestic Crude Palm Oil Market (2018)

Source : Department of Internal Trade and Krungsri Research
Note: * Others include food and oleo-chemical industries

Figure 5: Share of Domestic Consumption

Source : Office of Agricultural Economics

6/ จากผลการรวบรวม พบว่า ค่าขนส่งน้ำมันมีกรับซื้อผลปาล์มในราคานำเข้าโรงงาน หักค่าบรรทุกประมาณ 0.10-0.25 บาท/กิโลกรัม และค่าบริการประมาณ 0.05 บาท/กิโลกรัม

7/ กนป. กำหนดให้องค์การคลังสินค้าเป็นผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มในช่วงที่มีปัญหาขาดแคลนแต่เพียงผู้เดียว โดยกำหนดอัตราภาษีนำเข้า ดังนี้ 1) การนำเข้าในโควตาไม่เกิน 4,860 ตัน คิดอัตรา 20% 2) การนำเข้าเกินโควตาคิดอัตรา 143% และ 3) การนำเข้าตามกรอบข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) คิดอัตรา 0%

8/ อ้างอิงจากโครงสร้างการคำนวณราคาประมาณการของผลปาล์มน้ำมัน น้ำมันปาล์มดิบ (CPO) และน้ำมันปาล์มขวด 1 ลิตร ซึ่งประกาศโดยกรมการค้าภายในเมื่อวันที่ 26 ก.ค. 62

9/ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2562 เป็นต้นไป กรมการค้าภายในประกาศให้ราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์บรรจุขวดลอยตัวตามกลไกตลาด จากเดิมกำหนดราคาด่านขาย (Ceiling Price) สูงสุดไม่เกิน 42 บาท/ขวด

10/ อ้างอิงข้อมูลเปรียบเทียบโครงสร้างต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ (ปี 2556) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและกรมการค้าภายใน

11/ สินค้าคงคลังสำรองหรือสินค้ากันชน (Safety Stock/Buffer Stock) คือ ปริมาณสินค้าคงคลัง (ในที่นี้คือปริมาณน้ำมันปาล์มดิบ) ที่ทางองค์การคลังสินค้า (อคลังฯ) เก็บสำรองเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากขาดแคลนวัตถุดิบระหว่างการนำเข้าหรือการบริโภคของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นกะทันหัน ทำให้ผู้ผลิตยังสามารถผลิตสินค้าได้ต่อเนื่องโดยไม่ขาดแคลนน้ำมันปาล์มที่เป็นวัตถุดิบสำคัญ โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้กำหนดหรือควบคุมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมซึ่งปัจจุบันระบุไว้ว่าไม่ควรเกินระดับ 2.25-2.50 แสนตัน

สถานการณ์ที่ผ่านมา

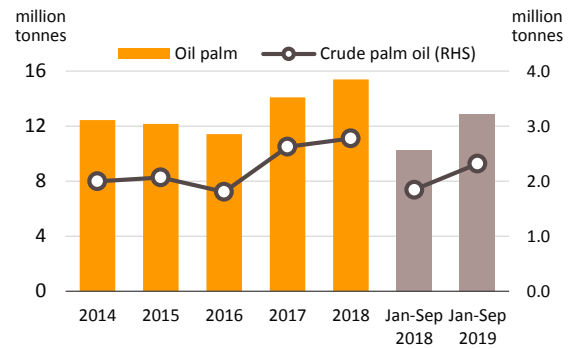
ปี 2557-2559 สถานการณ์ภัยแล้งส่งผลให้ผลผลิตปาล์มสดในประเทศลดลงสู่ระดับต่ำสุดในรอบ 8 ปีที่ 11.4 ล้านตันในปี 2559 (ภาพที่ 6) และผลักดันให้ราคาเฉลี่ยของน้ำมันปาล์มดิบปี 2559 สูงสุดในรอบ 5 ปีที่ 32.0 บาท/กิโลกรัม เพิ่มขึ้นถึง 16.9% จาก 27.3 บาท/กิโลกรัมปี 2558 (ภาพที่ 7) ทั้งยังเกิดส่วนต่างราคาที่สูงกว่าตลาดโลกถึงกิโลกรัมละ 11-12 บาท

ปี 2560-2561 ผลผลิตน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง กดดันราคาตกต่ำจากสภาพอากาศที่เข้าสู่ภาวะปกติ ทำให้ปริมาณน้ำฝนมีเพียงพอ ประกอบกับมีผลผลิตจากพื้นที่ปลูกใหม่ในช่วงปี 2551-2555 ตามนโยบายส่งเสริมของภาครัฐ ส่งผลให้ผลผลิตปาล์มสดเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับมากกว่า 15 ล้านตันต่อปี ขณะที่ผลผลิตต่อไร่อยู่ที่ 2,918 กิโลกรัมในปี 2560 และเพิ่มเป็น 3,024 กิโลกรัมในปี 2561 จากเฉลี่ย 2,872 กิโลกรัมในปี 2557-2559 จึงกดดันให้ราคาผลปาล์มสดปรับลดลงมากโดยแตะระดับต่ำสุดในรอบเกือบ 12 ปีที่ 2.3 บาทในเดือนธันวาคมปี 2560 (ภาพที่ 7)

● ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบปรับเพิ่มขึ้นตามปริมาณผลปาล์มสดที่ 2.6 ล้านตัน (+45.6 %YoY) และ 2.8 ล้านตัน (+5.8 %YoY) ในปี 2560 และ 2561 ตามลำดับ ทั้งนี้ อุปทานน้ำมันปาล์มดิบในประเทศที่เพิ่มขึ้นมาก ผสมกับปัจจัยลบต่างๆ ที่กดดันการส่งออก อาทิ สต็อกน้ำมันปาล์มทั่วโลกอยู่ในระดับสูง สหภาพยุโรปทยอยยกเลิกการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพที่ผลิตจากน้ำมันปาล์มภายในปี 2564 และอินเดียเพิ่มภาษีนำเข้าน้ำมันพืชทุกชนิด (โดยเฉพาะน้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้นจาก 15% เป็น 30% และน้ำมันปาล์มผ่านกรรมวิธีการกลั่นจาก 25% เป็น 40%) ส่งผลกดดันให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศปรับลดลงแรงกว่าราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลก (ภาพที่ 8) โดยปี 2560 และ 2561 ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศเฉลี่ยที่กิโลกรัมละ 24.9 บาท (-22.2% YoY) และ 19.6 บาท (-21.4% YoY) ตามลำดับ

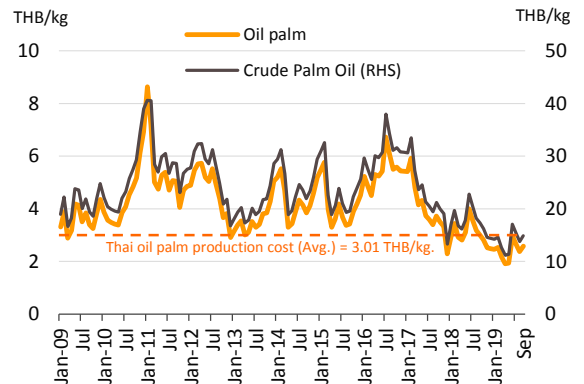
● ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบในประเทศอยู่ที่ 2.1 ล้านตัน (+18.5%YoY) ในปี 2560 และ 2.4 ล้านตัน (+13.6%YoY) ในปี 2561 เป็นผลจากเศรษฐกิจไทยเติบโตดี ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และอุตสาหกรรม Oleochemicals ขณะที่ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มในอุตสาหกรรมไบโอดีเซลเพิ่มขึ้นจากมาตรการพุงราคาน้ำมันปาล์มของภาครัฐ อาทิ การเพิ่มสัดส่วนผสม B100 ในน้ำมันดีเซลเป็น 7% หรือ B7 (มีผล 8 พฤษภาคม 2560) การส่งเสริมให้ใช้ B20 ในรถบรรทุกขนาดใหญ่ (มีผล 1 กรกฎาคม 2561) และการเร่งดูดซับน้ำมันปาล์มดิบออกจากระบบ โดย 1) ขอความร่วมมือให้ผู้ผลิตและผู้ค้าปรับสำรองไบโอดีเซลเพิ่มขึ้น 2) นำน้ำมันปาล์มดิบ 160,000 ตันไปผลิตกระแสไฟฟ้า และ 3) ส่งเสริมให้มีการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบปีละ 3 แสนตัน ซึ่งทำให้ปริมาณส่งออกน้ำมันปาล์มดิบปี 2560 และ 2561 อยู่ที่ 3.0 แสนตัน (+441.1%YoY) และ 3.7 แสนตัน (+23.1%YoY) ตามลำดับ จากเฉลี่ย 2.1 แสนตันในช่วงปี 2555-2559 โดยเป็นการส่งออกไปยังตลาดอินเดียเกือบ 90% ของปริมาณส่งออกรวม ที่เหลือเป็นตลาดเอเชีย อาทิ เมียนมา มาเลเซีย กัมพูชา และจีน อย่างไรก็ตาม ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบโดยรวมยังไม่เพียงพอที่จะดูดซับปริมาณให้ลดลงมาอยู่ในระดับที่เหมาะสม (ประมาณ 2.25-2.50 แสนตัน) ทำให้ ณ สิ้นปี 2561 สต็อกสะสมของน้ำมันปาล์มดิบยังคงสูงถึง 4.7 แสนตัน (ตารางที่ 2)

Figure 6: Thailand's Oil Palm & Crude Palm Oil Production

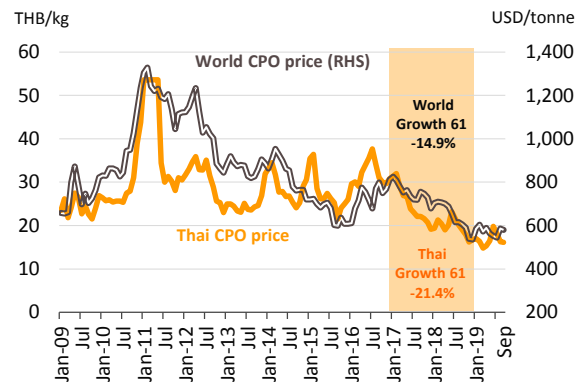
Source : Office of Agricultural Economics

Figure 7: Farm Gate Prices of Thai Oil Palm

Source : Office of Agricultural Economics

Figure 8: Crude Palm Oil (CPO) Prices

Source : Department of Internal Trade and World Bank

Table 2: Thai Crude Palm Oil Balance

	2015	2016	2017	2018E
Production	2,068	1,804	2,626	2,778
Import	53	14	6	3
Domestic Consumption	1,886	1,804	2,137	2,427
- Refined Oil & Oleochemical	1,053	988	1,166	1,227
- Biodiesel Industry	833	816	971	1,200
Export	68	56	303	373
Ending Stock	335	294	485	466

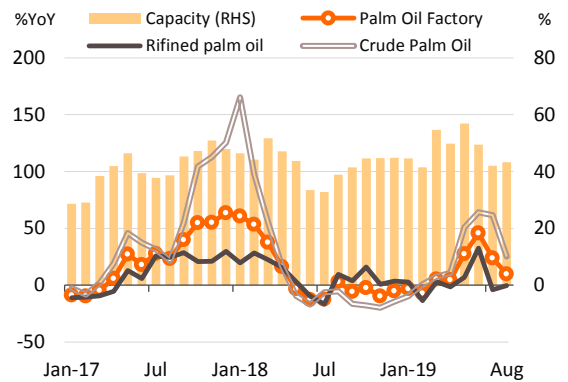
Note: * Forecast by Krungsri Research
Source: Department of Internal Trade

ปี 2562 อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มเผชิญภาวะอุปทานส่วนเกินต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาลดลงสู่ระดับต่ำสุดในรอบ 14 ปี

- **ผลผลิตปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบสูงสุดเป็นประวัติการณ์** สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประเมินปี 2562 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตอยู่ที่ 5.45 ล้านไร่ (+7.1% YoY) ขณะที่กระทรวงพาณิชย์คาดการณ์ผลผลิตปาล์มสดจะสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 16.8 ล้านตัน (+9.2% YoY) เทียบกับ 15.4 ล้านตันในปี 2561 ด้านผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่เพิ่มขึ้นเป็น 3,083 กิโลกรัม (+1.9% YoY) คิดเป็นปริมาณน้ำมันปาล์มดิบสูงถึง 2.9 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 2.6 ล้านตันในปี 2561 สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ของโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบช่วง 8 เดือนแรกของปี 2562 เพิ่มขึ้นถึง 11.7% YoY (ภาพที่ 9)
- **ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบที่น้อยกว่าอุปทาน ทำให้ราคาลดลงต่อเนื่อง** ปี 2562 กระทรวงพาณิชย์คาดการณ์ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบจะอยู่ที่ 2.5 ล้านตัน (+1.4% YoY) แบ่งเป็น 1) การใช้ในภาคครัวเรือนและอุตสาหกรรม 1.2 ล้านตัน โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และอุตสาหกรรม Oleochemicals และ 2) การใช้ในภาคพลังงาน 1.2-1.3 ล้านตัน ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับอุปทานน้ำมันปาล์มดิบที่สูงถึง 2.9 ล้านตัน รวมกับสต็อกคงค้างจากปี 2561 ประมาณ 4.7 แสนตัน จึงกดดันให้ราคาผลปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบลดลงแตะระดับต่ำสุดในรอบ 14 ปี ที่กิโลกรัมละ 1.9 บาท (เดือนเมษายน) และ 14.7 บาท (เดือนมีนาคม) ตามลำดับ **ส่งผลให้ภาครัฐเร่งออกมาตรการปรับสมดุลน้ำมันปาล์มเพื่อดูดซับผลผลิตออกจากตลาดและพยุงราคาไม่ให้ตกต่ำ** อาทิ กำหนดให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) นำน้ำมันปาล์มดิบไปผลิตกระแสไฟฟ้าร่วมกับก๊าซธรรมชาติจำนวน 3 แสนตัน^{12/} การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม 1,500 บาทต่อไร่ การกำหนดราคาขายปลีก B20 ต่ำกว่า B7 (ดีเซลปกติ) 5 บาทต่อลิตร (1 ธันวาคม 2561 - 30 กันยายน 2562) การผลักดันให้ใช้ B10 เป็นน้ำมันดีเซลเกรดมาตรฐาน (เริ่มดำเนินการ 1 ตุลาคม 2562 มีผล 1 มกราคม 2563) มาตรการข้างต้นส่งผลให้สต็อกน้ำมันปาล์มดิบส่วนเกินทยอยปรับลดลง ขณะที่ราคากระเตื้องขึ้นเล็กน้อย (ล่าสุดเดือนตุลาคม 2562 ราคาผลปาล์มสดและน้ำมันปาล์มดิบอยู่ที่กิโลกรัมละ 2.77 บาท และ 16.63 บาท ตามลำดับ)
- **ปริมาณส่งออกน้ำมันปาล์มดิบช่วง 9 เดือนแรกของปี 2562 อยู่ที่ 2.5 แสนตัน (-18.8% YoY) เทียบกับ 3.1 แสนตันในช่วงเดียวกันปี 2561** ทั้งนี้ การส่งออกน้ำมันปาล์มดิบของไทยยังทำได้จำกัด เนื่องจากตลาดน้ำมันปาล์มโลกอยู่ในช่วงซบเซาและเผชิญภาวะอุปทานล้นตลาด หลังสหภาพยุโรปประกาศเลิกใช้น้ำมันปาล์มภายในปี 2563-2564 ทำให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดโลกแตะระดับต่ำสุดในรอบ 14 ปี ที่ตันละ 575 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากที่เคยสูงกว่า 1,300 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2551 ประกอบกับอินเดียซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักปรับลดอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบให้แก่ออสเตรเลีย^{13/} และอินโดนีเซียแต่คงของไทยไว้ที่ระดับเดิม

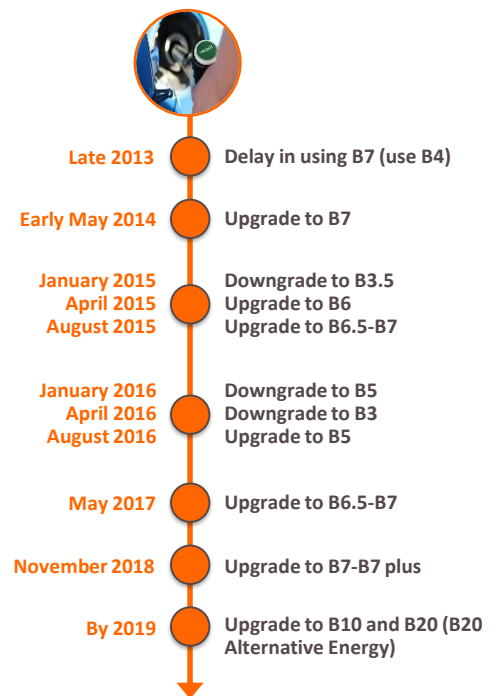
วิจัยกรุงศรีประเมินความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบที่ไม่สมดุลกับอุปทานจะทำให้สต็อกน้ำมันปาล์มดิบสะสมสูงถึง 6 แสนตันในช่วงสิ้นปี 2562 เพิ่มขึ้นถึง 29% จากปี 2561 และสูงกว่าระดับ Buffer Stock ถึง 2.4 เท่า

Figure 9: Thai Palm Oil MPI & Capacity

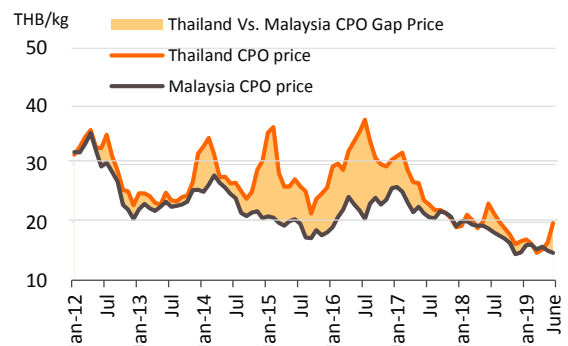
Source: The Office of Industrial Economics

Figure 10: Timeline of Biodiesel Mandate

Source: Department of Internal Trade, Department of Alternative Energy Development and Efficiency

Figure 11: Crude Palm Oil (CPO) Prices

Source : Department of Internal Trade and World Bank

^{12/} คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) มีมติให้กระทรวงพลังงานโดยผ่านการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรับซื้อน้ำมันปาล์มดิบจากผู้ประกอบการโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เพื่อลดระดับสต็อกส่วนเกินที่อยู่สูงกว่าระดับสต็อกสำรอง (Buffer Stock) รวม 3 ครั้ง ได้แก่ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2561 อนุมัติให้รับซื้อจำนวน 1.6 แสนตัน วันที่ 7 พฤษภาคม 2562 จำนวน 2 แสนตัน และวันที่ 27 สิงหาคม 2562 จำนวน 1 แสนตัน

^{13/} อินเดียลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์ม (RBD Palmolein) ให้แก่ออสเตรเลีย ตามความตกลง Malaysia-India Comprehensive Economic Cooperation Agreement (MI-CECA) จาก 54% เหลือ 45% ส่วนไทยเสียภาษีนำเข้าในอัตรา 50%

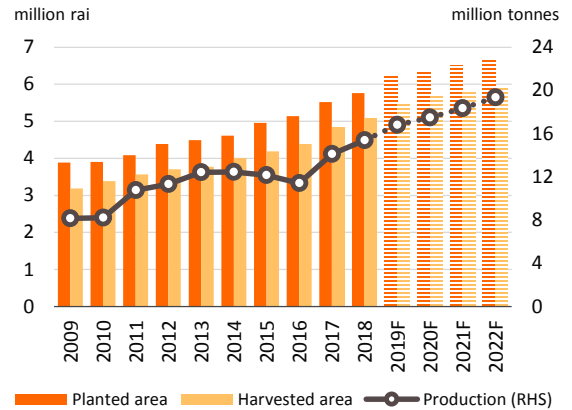
▲ แนวโน้มอุตสาหกรรม

ปี 2563-2565 คาดอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มยังเผชิญภาวะอุปทานส่วนเกินต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคามีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำ โดยอุปทานน้ำมันปาล์มได้ปัจจัยหนุนจาก 1) พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 3 แสนไร่ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มให้ได้ 10 ล้านไร่ภายในปี 2572 เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน โดยพื้นที่เป้าหมายหลักคือ ภาคตะวันออกเฉยเหนือ อีกทั้งปาล์มเป็นพืชที่ให้ผลผลิตตลอดปี 2) ต้นปาล์มน้ำมัน อายุเกิน 8 ปี มีจำนวนมากขึ้นซึ่งอยู่ในเกณฑ์อายุที่ให้ผลผลิตต่อไร่ (Yield) สูง ^{14/} และ 3) คาดสภาพอากาศจะเอื้ออำนวย ^{15/} โดยฤดูฝนในภาคใต้มีแนวโน้มอยู่ในระดับปกติ ส่งผลให้ผลปาล์มสดต่อไร่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ภาพที่ 13) ปัจจัยข้างต้นจะส่งผลให้ปริมาณน้ำมันปาล์มดิบสูงขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ 3.0-3.2 ล้านตัน/ปี (ภาพที่ 14)

สำหรับความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบในประเทศคาดว่าจะเติบโตแต่อยู่ในระดับต่ำกว่าอุปทานใหม่ที่เข้าสู่ตลาด จากภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเติบโตในอัตราต่ำต่อเนื่อง โดยความต้องการใช้น้ำมันปาล์มจากอุตสาหกรรมหลักมีดังนี้

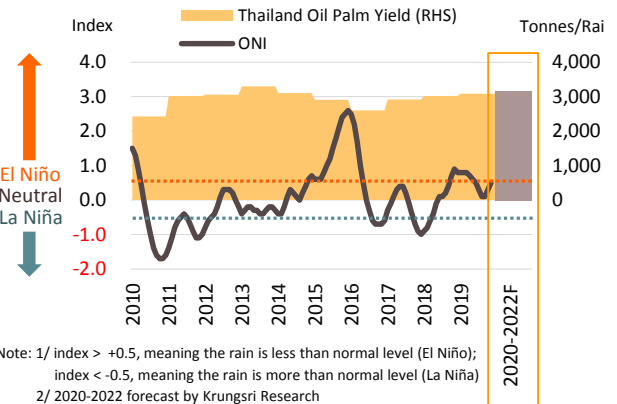
- **อุตสาหกรรมไบโอดีเซล** คาดความต้องการใช้ไบโอดีเซลในประเทศจะอยู่ที่ 5.8-6.4 ล้านลิตรต่อวันหรือเติบโตเฉลี่ย 5-10% ต่อปี จาก 1) การเติบโตของภาคขนส่งโดยเฉพาะการขนส่งทางบก ทั้งนี้ วิทยาลัยการศาสดาว่าจำนวนรถเครื่องยนต์ดีเซลจะเพิ่มขึ้น 5-6% ต่อปี ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันดีเซลเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3% ต่อปี และ 2) ทางกรมกำหนดให้ใช้น้ำมันดีเซล B10 เป็นเกรดน้ำมันมาตรฐานแทน B7 ในปัจจุบัน (เริ่ม 1 มกราคม 2563) และตั้งเป้าหมายให้ไทยใช้ B20 เป็นน้ำมันมาตรฐานในอนาคต โดยหลังบังคับใช้ B10 แล้ว คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อเป็นส่วนผสมในน้ำมันดีเซลจะอยู่ที่ 2 ล้านตันต่อปี สอดคล้องกับมาเลเซียและอินโดนีเซียที่เร่งส่งเสริมการใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นส่วนผสมในน้ำมันเชื้อเพลิงมากขึ้น โดยปี 2563 อินโดนีเซียเตรียมประกาศใช้ B30 แทน B20 ขณะที่มาเลเซียเตรียมใช้ B20 แทน B7
- **อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์** คาดความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จะเติบโตในระดับต่ำ สะท้อนจากอัตราการใช้กำลังการผลิตของอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปี 2560-2562) เฉลี่ยที่ระดับ 43.4% เทียบกับน้ำมันถั่วเหลือง (91.2%) และน้ำมันรำข้าว (66.7%) ซึ่งเป็นสินค้าทดแทนและราคามีแนวโน้มอยู่ในระดับใกล้เคียงกับน้ำมันปาล์ม ^{16/} ประกอบกับน้ำมันปาล์มมีไขมันอิ่มตัวสูง ทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มเลือกบริโภคน้ำมันประเภทอื่นแทน
- **อุตสาหกรรม Oleochemicals** คาดความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบ/ไขมันปาล์ม (ได้จากกระบวนการสกัดบริสุทธิ์) จะเพิ่มขึ้นตามการบริโภคสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ ผงซักฟอก สบู่ ยา และเครื่องสำอาง ล่าสุด ทางกรมยังมีแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ Oleochemicals ต่อเนื่องในส่วนของการหล่อลื่นชีวภาพ (Biolubricant) ซึ่งประเมินว่าตลาดสารหล่อลื่นชีวภาพของโลกจะมีมูลค่าสูงถึง 1.25 แสนล้านบาทในปี 2569 เพิ่มขึ้นจาก 8.5 หมื่นล้านบาทปี 2561 หากมีการผลิตในประเทศได้มากขึ้น นับเป็นปัจจัยบวกที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าและความต้องการใช้ปาล์มน้ำมันได้อีกทางหนึ่ง

Figure 12: Thai Oil Palm Plantation and Production

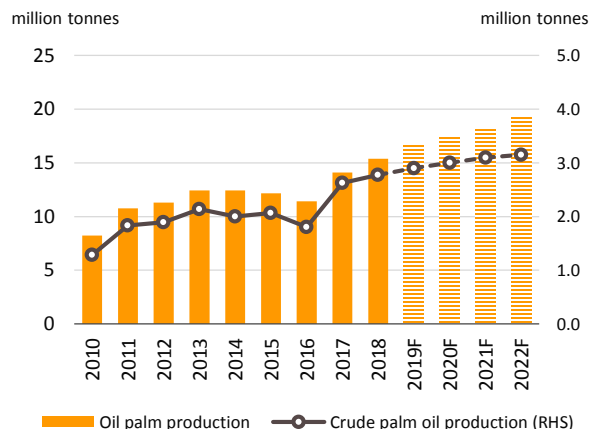
Note: Forecast by U.S. Department of Agriculture (USDA) and Krungsri Research
Source: Office of Agricultural Economics and U.S. Department of Agriculture

Figure 13: Oceanic Niño Index and Thailand Oil Palm Yield

Note: 1/ index > +0.5, meaning the rain is less than normal level (El Niño); index < -0.5, meaning the rain is more than normal level (La Niña)
2/ 2020-2022 forecast by Krungsri Research
Source: Office of Agricultural Economics, National Oceanic and Atmospheric Administration

Figure 14: Thailand's Oil Palm & Crude Palm Oil Production

Note: Forecast by U.S. Department of Agriculture (USDA) and Krungsri Research
Source: Office of Agricultural Economics and U.S. Department of Agriculture

^{14/} ต้นปาล์มน้ำมันที่ปลูกตามนโยบายส่งเสริมช่วงปี 2551-2555 จะมีอายุระหว่าง 8-12 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุที่ให้ผลผลิตสูง (อายุที่ต้นปาล์มให้ผลผลิตสูงคืออยู่ระหว่าง 7-16 ปี อ้างอิงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

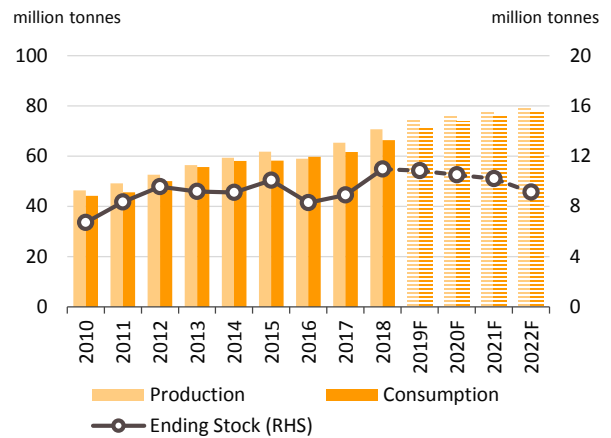
^{15/} จากข้อมูลของ NOAA (National Oceanic and Atmospheric Administration) ในช่วง 60 ปีที่ผ่านมา พบว่าปรากฏการณ์ El Niño และ La Niña จะเกิดขึ้นทุก 12-15 ปี (La Niña รุนแรงเกิดขึ้นล่าสุดในช่วงปี 2553-2554 และ El Niño รุนแรงเกิดขึ้นล่าสุดในช่วงปี 2558-2559) ในขณะที่ปี 2562 เกิดภัยแล้งอย่างอ่อน (Weak Elnino) ซึ่งส่งผลไม่รุนแรงมากนักพืชปาล์มน้ำมัน

^{16/} น้ำมันปาล์มมีข้อดีคือ ไม่มีกลิ่นเหม็นและทอดได้กรอบมากกว่าน้ำมันพืชชนิดอื่น รวมถึงไม่เกิดควันเมื่อผัดหรือทอดอาหารที่อุณหภูมิสูง อีกทั้งมีราคาถูกจึงเป็นที่นิยมใช้ในธุรกิจร้านอาหาร แต่ข้อเสียคือ มีกรดไขมันอิ่มตัวสูง และกรดไขมันอิ่มตัวทำให้เกิดเลสเตอรอลสูงได้

ทั้งนี้ วิจัยกรุงศรีประเมินว่าสต็อกน้ำมันปาล์มดิบสะสมในประเทศจะอยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับสต็อกน้ำมันปาล์มดิบโลก ขณะที่ความต้องการใช้ยังเติบโตไม่มากพอจะดูดซับอุปทานส่วนเกิน ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศปี 2563-2565 จะทรงตัวที่ระดับต่ำในทิศทางเดียวกับราคาในตลาดโลกเฉลี่ยที่กิโลกรัมละ 15-17 บาท

ในระยะต่อไป อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยยังเผชิญปัจจัยท้าทายหลายด้าน อาทิ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว โดยเฉพาะสหภาพยุโรป (หนึ่งในผู้บริโภคน้ำมันปาล์มหลักของโลก) ที่ดำเนินมาตรการอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกลดการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพที่ผลิตจากพืช (ซึ่งรวมถึงปาล์มน้ำมัน) ที่ปลูกในพื้นที่ที่มีคาร์บอนสูงจนเป็น “ศูนย์” ในปี 2573^{17/} ส่งผลให้เกิดกระแส “Zero Palm Oil” ในภาคขนส่งของยุโรป และการให้ความสำคัญกับสุขภาพยังทำให้เกิดกระแส “Palm Oil Free” ในสินค้าอาหารต่างๆ ในยุโรป เนื่องจากน้ำมันปาล์มถูกมองว่าเป็นแหล่งไขมันอิ่มตัว (Saturated Fat) และมีสารก่อมะเร็งในปริมาณมากเมื่อเทียบกับพืชน้ำมันอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีการใช้มาตรการกีดกันจากประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่โดยเฉพาะอินเดีย ตลอดจนแนวโน้มการใช้รถยนต์ไฟฟ้า และสต็อกน้ำมันปาล์มดิบโลกที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่อง ปัจจัยข้างต้นนับเป็นแรงกดดันต่ออุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในประเทศ ซึ่งผู้ประกอบการต้องเร่งปรับตัวให้ทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีประเมินว่า “แผนปฏิรูปปาล์ม น้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบปี 2560-2579” และการเร่งออก “พระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน” เพื่อให้สามารถจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการน้ำมันปาล์มได้ทั้งระบบ น่าจะมีส่วนช่วยลดอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มให้เติบโตได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

Figure 15: Global Palm Oil Production, Consumption, and Ending Stock

Note: Forecast by U.S. Department of Agriculture and Krungsri Research
Source : U.S. Department of Agriculture

17/ เดือนมีนาคม 2562 คณะกรรมาธิการยุโรปเห็นชอบร่างระเบียบลำดับรอง (Delegated Act) โดยกำหนดมาตรฐานการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อความยั่งยืน และจัดให้น้ำมันปาล์มอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ไม่ยั่งยืน

มาตรการ/โครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2561-2562

- 1) มาตรการปรับสมดุลน้ำมันปาล์มในประเทศ - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตรับซื้อน้ำมันปาล์มดิบเพื่อนำไปผลิตไฟฟ้าในช่วงที่อุปทานส่วนเกินของปาล์มน้ำมันสูง
- 2) มาตรฐานโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม - กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดอัตราการสกัดน้ำมันขั้นต่ำที่โรงสกัดน้ำมันปาล์มต้องผลิต (โรง A ไม่ต่ำกว่า 18% และโรง B ไม่ต่ำกว่า 30%) โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 23 เมษายน 2562 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 มิถุนายน 2562
- 3) มาตรการส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว - กรมธุรกิจพลังงานกำหนดมาตรฐานการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B7 B10 และ B20 และคุณลักษณะรถที่ใช้กับน้ำมันแต่ละประเภท โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเร่งรัดให้ใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว B10 เป็นเกรดมาตรฐานตั้งแต่ 1 มกราคม 2563
- 4) โครงการประกันรายได้แก่เกษตรกรสวนปาล์มน้ำมัน - 27 สิงหาคม 2562 คณะรัฐมนตรีอนุมัติจ่ายเงินส่วนต่างระหว่างราคาประกันและราคาอ้างอิงของปาล์มน้ำมันให้แก่เกษตรกรไม่เกิน 25 ไร่/ครัวเรือน (กรณีราคาตลาดต่ำกว่า) โดยราคาประกันอยู่ที่ 4 บาท/กิโลกรัม สำหรับเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ 18%

พระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและผลิตภัณฑ์จากปาล์มน้ำมัน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาและเสนอร่างจากกฤษฎีกา โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเป็นลำดับ

แผนพัฒนาปาล์มน้ำมันของไทย

- 1) แผนปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบปี 2560-2579 โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีเป้าหมายดังนี้
 - ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันควบคู่กับการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 10% จากปัจจุบัน รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปให้ได้อัตราน้ำมัน 22-23% เพื่อให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเพียงพอกับความต้องการบริโภคในอนาคต
 - เพิ่มอุปสงค์ในประเทศ โดย 1) เพิ่มการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อการบริโภคเฉลี่ย 3% ต่อปี และ 2) เพิ่มการใช้น้ำมันปาล์มเป็นพลังงานทดแทน พร้อมกับการยกระดับการส่งออกน้ำมันปาล์มที่ 3-7 แสนตันต่อปี

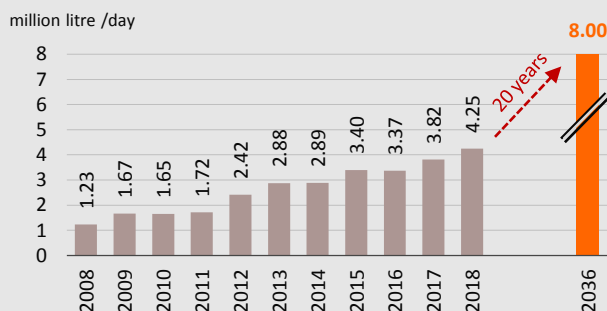
Table 3 : Thailand Production of Biodiesel

รายการ	หน่วย	ปี 2559	แผนปฏิรูปปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มทั้งระบบ			
			ปี 2560-2564	ปี 2565-2569	ปี 2570-2574	ปี 2575-2579
เพิ่มผลผลิตต่อไร่	ตัน/ไร่	2.40	2.50-2.75	2.75-3.00	3.00-3.25	3.25-3.50
เพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำมัน	% น้ำมัน	17	22		23	
ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบ	ล้านตันน้ำมันปาล์มดิบ	1.91	2.30-2.40 (B7)	2.62-3.04 (B7-B10 ปี 2569)	3.10-3.70 (B10)	4.15-6.79 (B10)

Source: Department of Internal Trade (DIT)

- 2) แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. 2561-2580 (Alternative Energy Development Plan: AEDP2018) ปี 2562 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงานปรับปรุงแผนพัฒนาฯ ใหม่โดยลดเป้าหมายใช้ไบโอดีเซลลงจากเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้สอดคล้องแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าระยะยาวปี 2561-2580 (PDP) ซึ่งจะเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนเกือบทุกประเภทโดยเฉพาะพลังงานแสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ ขณะที่ปรับลดการใช้พลังงานทดแทนประเภทเชื้อเพลิงชีวภาพโดยเฉพาะเอทานอลและไบโอดีเซล เนื่องจากภาคขนส่งจะเน้นระบบรถไฟฟ้ามากขึ้น (เบื้องต้นคาดว่าจะปรับลดเป้าหมายการผลิตไบโอดีเซลจาก 14 ล้านลิตรเป็น 8 ล้านลิตรในปี 2580)

Figure 16 : Thailand Production of Biodiesel

Source: Department of Alternative Energy Development and Efficiency (Oct.2019), Local Press compiled by Krungsri Research

▲ **มุมมองวิจัยกรุงศรี:** ปี 2563-2565 อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มยังเผชิญภาวะอุปทานล้นตลาดต่อเนื่อง ขณะที่ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มจะเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้ราคาน้ำมันปาล์มดิบในประเทศยังทรงตัวในระดับต่ำในทิศทางเดียวกับราคาในตลาดโลกจึงอาจมีผลลดทอนโอกาสการทำกำไรของธุรกิจ

- **เกษตรกรปาล์มน้ำมัน:** ผู้ประกอบการยังมีความเสี่ยง แม้มาตรการแทรกแซงอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของทางภาครัฐจะทำให้ราคาผลปาล์มสดสูงกว่าระดับต้นทุน ส่งผลดีต่อเกษตรกรที่เป็นลูกไร่ของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ แต่คาดว่าราคาปาล์มจะเพิ่มขึ้นในระดับไม่สูงนักจากอุปทานที่มีอยู่มาก ขณะที่เกษตรกรรายย่อย/อิสระยังเผชิญความเสี่ยงด้านตลาดจากโรงงานสกัดและลานเทปาล์มที่มีความไม่แน่นอน
- **โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ:** ผลประกอบการยังต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว แม้จะมีมาตรการสนับสนุนและยกระดับมาตรฐานพลังงานของภาครัฐ อาทิ การนำ CPO ไปผลิตกระแสไฟฟ้า การสนับสนุนให้ใช้ไบโอดีเซล และการสนับสนุนการส่งออกน้ำมันปาล์ม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กำลังการผลิตรวมของโรงสกัดที่สูงกว่าปริมาณผลปาล์มสดที่ออกสู่ตลาด ส่งผลให้มีอัตราค่าลังการผลิตส่วนเกินในธุรกิจ รวมถึงการแข่งขันแย่งชิงวัตถุดิบจะผลักดันให้ต้นทุนการผลิตของน้ำมันปาล์มดิบสูงขึ้น อาจกดดันผลกำไรของธุรกิจหรือมีผลให้โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบเผชิญปัญหาขาดทุนจากสต็อกในบางช่วงเวลา โดยเฉพาะโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบรายย่อยที่ไม่มีเครือข่าย
- **โรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์:** คาดผลประกอบการและอัตรากำไรจะเติบโตต่อเนื่อง ผลจากต้นทุนน้ำมันปาล์มดิบมีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจอาจถูกกดดันจากสินค้าทดแทน เช่น น้ำมันถั่วเหลืองซึ่งราคามีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำเช่นกัน
- **ผู้ค้าพืชน้ำมันที่ใช้ในการผลิตน้ำมันพืช (ลานเทปาล์มน้ำมัน):** รายรับมีแนวโน้มกระเตื้องขึ้นตามปริมาณผลปาล์มสดที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่เป็นรายย่อยต้องพึ่งพาการขายผลปาล์มน้ำมันผ่านลานเท

คำจำกัดความ

Industry Outlook เป็นข้อวิเคราะห์ภาพรวมแนวโน้มอุตสาหกรรมจะประเมินจากภาวะแวดล้อมทางธุรกิจด้านอุปสงค์และอุปทานซึ่งมีทั้งปัจจัยด้านบวกและลบ อาทิ การผลิต การตลาด และการแข่งขัน ตลอดจนกฎระเบียบจากภาครัฐ และปัจจัยอื่นๆ ที่อาจกระทบต่อโอกาสในการทำกำไรของอุตสาหกรรม

Positive	อุตสาหกรรมมีแนวโน้มได้รับประโยชน์สุทธิจากปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยด้านบวกต่ออุตสาหกรรม ทำให้มีโอกาสในการทำกำไรสูงและมีผลประกอบการแข็งแกร่งต่อเนื่องในระยะ 2-3 ปีข้างหน้า
Rather Positive	อุตสาหกรรมมีแนวโน้มได้รับประโยชน์สุทธิจากปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ ที่มีปัจจัยบวกมากกว่าปัจจัยลบ ทำให้อุตสาหกรรมยังมีโอกาสทำกำไรได้ต่อเนื่อง และมีผลประกอบการอยู่ในเกณฑ์ดี
Moderate	อุตสาหกรรมได้รับผลจากปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจทั้งด้านบวกและลบในระดับใกล้เคียงกัน ทำให้การเติบโตมีระดับเฉลี่ยใกล้เคียงกับที่ผ่านมา และสามารถรักษาผลประกอบการในระดับปกติ
Rather Negative	อุตสาหกรรมมีแนวโน้มได้รับผลเชิงลบมากกว่าผลเชิงบวกจากปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ ผลประกอบการมีแนวโน้มชะลอลงและต้องใช้เวลาในการฟื้นตัว
Negative	อุตสาหกรรมมีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นปัจจัยด้านลบอย่างต่อเนื่อง ทำให้ธุรกิจไม่สามารถทำกำไรและ/หรือมีความเสี่ยงที่จะขาดทุนต่อเนื่อง

วิจัยกรุงศรี

ดร.สมประวิณ มันประเสริฐ
พรพรรณ โภคย์สุพิษฐ์

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ
ผู้บริหารฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

- สุจิต ชัยวิชญชาติ
- จุไรลักษณ์ พลศรี
- สร้อยสนธิ์ หล่อสุวรรณกุล
- สติติย์ แดงสัจย์
- ลูกหิน วราโชติเศรษฐ์
- ธนาพร ศรีคล้าย

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค
เศรษฐกิจอาวุโส (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)
เศรษฐกิจอาวุโส (สปป.ลาว, เวียดนาม, อินโดนีเซีย)
เศรษฐกิจอาวุโส (กัมพูชา, เมียนมา, ฟิลิปปินส์)
เศรษฐกิจ
เศรษฐกิจ

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

- ศรันต์ สุนันท์สถาพร
- ธเนศ มหัทธนาลัย
- ดร.อมาตย์ มากนวล
- พูลสุข นิลกิจศรานนท์
- ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี
- นรินทร์ ต้นไพบูลย์
- พุทธชาติ ลุนคำ
- วรณา ยงพิศาลภพ
- พัชรา กลิ่นชวนชื่น
- ชัยวัช ไชวเจริญสุข

ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม
นักวิเคราะห์อาวุโส (Manufacturing, Steel)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction, S-Curve)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Modern Trade, ICT)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Transportation & Logistics)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Biofuel, Chemical & Plastic Products)
นักวิเคราะห์ (Tourism Sectors, Industrial Estate, Construction Materials)
นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances, Food & Beverages)
นักวิเคราะห์ (Real Estate)
นักวิเคราะห์ (Agricultural Products)

ทีมพัฒนางานวิจัย

- ดร.พิมพ์นารา หิรัญกุลิ
- ตลับลักษณ์ ธนดิษฐ์สุวรรณ
- รชฏ เลียงจันทร์
- อาภากร นพรัตน์ภรณ์
- ชุตติภา คลังจตุรเวทย์

นักวิเคราะห์อาวุโส
นักวิเคราะห์อาวุโส (Financial Sectors)
นักวิเคราะห์ (Oil & Gas, Petrochemicals)
นักวิเคราะห์
นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

- สุวัชนี สมประสงค์
- ธมณ เสริญสุขสกุล
- เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน
- วงศกร แก้วอุดทั้ง

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

สนใจสมัครรับอีเมลได้ที่ krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลที่เปิดเผยมต่อสาธารณชนที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามวิจัยกรุงศรีมิอาจรับรองความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ขอคิดเห็นที่ปรากฏเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และของงานสิทธิในการเปลี่ยนแปลงความเห็น หรือประมาณการต่างๆ โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า